

Mál nr. 164/2021**M og
V vegna frjálsrar ábyrgðartryggingar A****Ágreiningur um bótaskyldu vegna vinnuslyss 3. september 2019.****Gögn.**

Málskot mótttekið 21.04.2021 ásamt fylgiskjöllum.
Bréf V dags. 12.05.2021.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 3. september 2019 hafi M verið að skera lambaskrokka með kjötsög við vinnu hjá A og lambaskrokkurinn hafi runnið til vegna vanbúnaðar í kjötsöginni með þeim afleiðingum að M lenti með höndina í söginni og sé að glíma við afleiðingar slyssins þar sem sin hafði skorist sundur við löngutöng vinstri handar. V hafnaði bótaskyldu með bréfi dags. 4. september 2020.

Í málskotinu er bótaskylda byggð á því að kjötsögin hafi ekki uppfyllt þær öryggiskröfur sem settar er í lögum og reglum, meðal annars ákvæðum laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Vélin sé ekki gerð fyrir það að saga stóra kjötskrokka og hafi því ekki hentað í verkið, sbr. reglum um öryggisbúnað tækja nr. 492/1987 þar sem meðal annars komi fram komi að vél skuli þannig úr garði gerð að starfsmenn komist ekki óviljandi í snertingu við hættulega hluti á hreyfingu og að hafðar skuli hlífar á slíkum vélum sem hindra að unnt sé að komast á hættusvæði. Þá telur M að verkstjórn hafi verið áfátt þar sem M hafi verið fyrirskipað að vinna við hættulega vél án þess að hafa fengið fullnægjandi leiðbeiningar og hann þannig verið settur í hættu. Í þessu sambandi vísar M til 13., 14., 20.-23., 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980 þar sem meðal annars kemur fram að haga skuli vinnu þannig að öryggi starfsmanna sé tryggt, að atvinnurekandi skuli upplýsa starfsmenn sína um notkunarskilyrði tækja og að verkstjóri beri ábyrgð á því að öruggt skipulag ríki á vinnustað. Þá vísar M til þess að slysið sé að rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanns A þar sem leiðbeina átti M um hvernig ætti að skera búkana. Auðvelt hefði verið að framkvæma verkið með öðrum hætti og gera ráðstafanir til að auka öryggi starfsmanna eins og nota sög sem hentaði í verkaði eða láta M saga búkinn fríhendis. Enn fremur bendir M á að það að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlits ríkisins þegar það átti sér stað og því hafi A ekki sinnt lögboðinni skyldu sinni þar að lútandi. A verði að bera hallan af slíkri vanrækslu og skorti á upplýsingum sem ætla megi að unnt hefði verið að afla hefði lögmælt rannsókn farið fram. Að lokum bendir M á að þótt hann hafi haft reynslu af sambærilegu starfi geti váttryggingartaki ekki fríað sig þeirri ábyrgð sem á honum hvílir þegar unnið er við tæki á vinnustað varðandi leiðbeiningar og þjálfun starfsmanna. M hafi sjálfur tilkynnt slysið til Vinnueftirlitsins og í kjölfar athugasemda þess um að land, rennisleði eða hlífðarbúnaði hafi verið áfátt hafi sögin verið tekin til hliðar. Það hafi því verið orsakatengsl á milli vanbúnaðar vélarinnar og slyssins. Í fyrsta lagi vegna þess að sögin hentaði ekki í verkið þar sem hún er finsög og í öðru lagi hafi hún verið vanbúin og því tekin úr umferð.

Í bréfi V kemur fram að lýsing vitnisins, sambýliskonu M í tölvusamskiptum við A sé í samræmi við drög að tilkynningu til Sjúkratrygginga Íslands sem A var send þar lýsingin var þannig að kanturinn sem stýrir kjötinu inni í söginni hafi gefið sig þannig að skrokkurinn hafi færst til og festst einhvern veginn en blaðið ekki stoppað og M hafi runnið með höndina í blaðinu á söginni, Lýsingin sé hins vegar ekki í samræmi við seinni frásögn M sem birtist í bréfi lögmanns M og seinni tilkynningu hans til Sjúkratrygginga Íslands þar sem fram kemur að sögin sé of lítil og biluð, þar sem rennibekkurinn hafi alltaf verið að festast en það hafi verið ástæða þess að hann lenti með hendina í sagarblaðinu. Einnig kemur fram að notkun vélarinnar hafi verið bönnuð eftir úttekt Vinnueftirlitsins þar sem vantaði rofa á hana til að gangsetja og stöðvar og neyðarstopprofa en engar athugasemdir hafi verið gerðar við vélin varðandi öryggisbúnað, rennisleða eða land. V fellst því ekki á þá fullyrðingu M að vélin hafi verið vanbúin. Ekkert sé komið fram í málinu sem styðji þá fullyrðingu að vélin sé ekki gerð til að saga heila kjötskrokka eða henti ekki til slíkra verka. Samkvæmt A sé búnaður/land á vélinni eingöngu notaður við finsögun á smærri bitum en ekki við grófhlutun á heilum skrokkum. Ef skrokkar eru grófhlutaðir í kjötsög fyrir útbeiningu þurfi að saga kjötið fríhendis, þ.e. halda skrokknum og ýta honum með handafli að sagarblaðinu. Landið og rennibúnaður sé ekki notaður við slíka grófhlutun eins og M virðist hafa gert og þótt að kjötiðnaðarmenn viðhafi mismunandi aðferðir við vinnu sína muni þessi aðferð ekki vera í samræmi

við það vinnulag sem tíðkast hefur í sláturhúsinu. Eðli málsins samkvæmt verði kjötið að vera ófrosið svo unnt sé að úrbeina það. Þeirri fullyrðingu M um að sögin sem venjulega sé notuð í verkið hafi verið biluð og því hafi þessi sög verið notuð sem eingöngu sé ætluð til finsögunar eigi sér ekki stöð í neinum gögnum og er hafnað af A. Þá kemur fram að ekki sé unnt að vísa til þess að vanbúnaður hljóti að hafa verið hendi úr því að slysið átti sér stað. Einnig kemur fram að M hafi verið fengin til starfa þennan eina dag til að unnt væri að meta handbragð hans áður en til frekari ráðninga kæmi. A hafi verið fullvissaður um að M væri alvanur slíkum störfum enda hefði hann unnið sambærileg störf í sláturhúsi. Á grundvelli þessara upplýsinga hefði verkstjóri metið það svo að ekki væri þörf á sérstökum leiðbeiningum eða eftirliti með starfsháttum hans. Þá liggi fyrir að slysið hafi orðið í lok dags og megi ætla að hann hafi þá lokið við að saga og úrbeina hina skrokkana en ekki liggi fyrir hversu stóran hluta hann var að saga þegar slysið bar að og hvernig hann bar sig að. Kjötsagir séu í eðli sínu hættuleg tæki ef fyllstu varúðar er ekki gætt og virðist slysið hafa orðið vegna þess að bitinn hafi runnið til í höndum A eða vegna þess að hann hafi notað sögina ranglega (ekki frihendis) og ekki gætt nægjanlega að eigin öryggi við sögunina.

Álit:

Eins og fram kemur að ofan er deilt um hvort M eigi rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V vegna umrædds slyss. Svo bótaskylda sé fyrir hendi úr ábyrgðartryggingu A þarf að mega rekja tjón M til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu þess eða aðila sem það ber ábyrgð á. Það er M sem ber sönnunarbyrðina fyrir því að svo sé. Óumdeilt er að M var að störfum fyrir A þar sem hann var að skera lambaskrokk með kjötsög. Ekki liggja fyrir í málinu nein gögn um það að kjötsögin sé ekki gerð til að skera lambaskrokka eða henti ekki til slíkra verka. Hjá V kemur fram að ef kjötið er grófskorið fyrir úrbeiningu þurfi að saga kjötið frihendis og að landið og rennibúnaður sé ekki notuð til verksins. M virðist hafa notað þann búnað að en þó er ósamræmi í frásögn hans þar sem annars vegar kemur fram að kanturinn sem stýrði kjötinu hafi færst til og festst og M því runnið með höndina í blaðið á sögina og hins vegar að kjötsögin hafi verið vanbúin og enginn stuðningur hafi verið við kjötið og því hafi lambaskrokkurinn runnið til með þeim afleiðingum að M lenti með höndina í söginni. Aðilum málsins ber því ekki saman um hvernig slysið bar að. Samkvæmt úttekt Vinnueftirlitsins vantaði á vélina rofa til að gangsetja og drepa á henni og einnig vantaði á hana neyðartopp rofa. Sá búnaður vélarinnar sem M vísar til í aðdraganda slyssins var því ekki áfátt. M var vanur úrbeiningamaður og var fenginn til verksins vegna þess og þótt hann hafi ekki áður unnið á þessari vél þá ber hann sönnunarbyrði fyrir því að slysið sé að rekja sakar A. Með vísan til framangreinds hefur ekki verið sýnt fram á að slysið sé að rekja til sakar A og er V því ekki bótaskyld gagnvart M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík 10. júní 2021.
Sóley Ragnarsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.